

Stappenplan om een ‘voorstel van burgers’ in te dienen bij je gemeente

Sedert 1 januari 2007 kan een burger via een handtekeningenactie een punt laten inschrijven op de agenda van de gemeenteraad in zijn gemeente. Hij of zij kan dat ook zelf komen toelichten. Een dergelijk burgerinitiatief noemt men een ‘voorstel van burgers’.

Hoe ga je hierbij te werk?

1

Ga na of het onderwerp van je ‘voorstel’ verband houdt met **de gemeentelijke beleidsvoering en dienstverlening**. Het kan een vraag om informatie zijn of een verzoek om iets te doen of te laten. Als het gaat over zaken waarvoor de gemeente niet bevoegd is, zal het voorstel onontvankelijk verklaard worden. Wel is het zo dat de gemeente soms onrechtstreeks betrokken is bij sommige projecten. Op dat punt kan de gemeente dus wel aangesproken worden; bvb. wanneer ze een advies moet geven.

2

Vraag het formulier aan bij de gemeente. Het bestuur moet **een speciaal aanvraagformulier** ter beschikking hebben om een voorstel in te dienen. Achterhaal of er misschien concrete instructies bestaan die in een gemeentelijk reglement zijn vastgelegd.

3

Schrijf je voorstel uit in **een gemotiveerde nota**. Wees concreet en duidelijk. Bij de nota mogen nog andere nuttige stukken gevoegd worden. Leg dus in de gemotiveerde nota de essentie van het verzoek en de wezenlijke argumenten uit. Technische toelichtingen, meer uitvoerige onderzoeksgegevens en dergelijke kan je als bijlage toevoegen. Als je de gemeente wil vragen om een concreet project te realiseren, kan je bijvoorbeeld voorstellen om een motie daarover aan de gemeenteraad ter stemming voor te leggen.

4

Verzamel de vereiste **handtekeningen**. Opgelet: de ondertekenaars moeten in de gemeente gedomicilieerd zijn en ze moeten op de dag voor de indiening van het voorstel minstens zestien jaar zijn. Op het formulier moeten alle ondertekenaars hun naam, voornamen, geboortedatum, woonplaats en natuurlijk de handtekening vermelden. De gemeente zal deze gegevens nauwgezet controleren en desgevallend ondertekenaars schrappen die niet in aanmerking komen. Zorg voor zekerheid en hanteer een zekere marge. Dien dus méér handtekeningen in dan strikt noodzakelijk.

5

Informeer bij je gemeente naar **het aantal inwoners** dat je ‘voorstel’ moet ondersteunen. Als het aantal inwoners van je gemeente lager is dan 15.000, dan moet minstens 2 percent van de inwoners ouder dan 16 jaar, het verzoek ondertekenen. Als het aantal inwoners tussen de 15.000 en de 30.000 ligt, moet je minstens 300 handtekeningen verzamelen. In gemeenten met 30.000 of meer inwoners moet 1 percent van de inwoners ouder dan 16, het verzoek ondertekenen. Nummer de ondertekenaars nadat je inzamelactie rond is.

6

Bepaal op voorhand wie van de initiatiefnemers het voorstel op de gemeenteraad zal toelichten. Kies daarvoor best iemand die ‘het goed kan zeggen’. Volgens het gemeentedecreet moet de ‘indiener’ **het voorstel toelichten**, maar het decreet is niet geheel duidelijk over wie als ‘indiener’ moet worden beschouwd. Daarom raden we aan om de gekozen spreker voor zover mogelijk op het formulier als indiener of hoofdindiener op te geven, om hem ook als eerste ondertekenaar van het voorstel te laten optreden én om hem als afzender van het ‘voorstel’ te vermelden bij het versturen van het aangetekend schrijven.

7

Dien je verzoek in **per aangetekend schrijven** en doe dit minstens twintig dagen voor de gemeenteraadszitting. Zoniet wordt het naar de eerstvolgende zitting verschoven.

8

Vraag na of de gemeente niet alleen je voorstel maar ook de eventuele bijlagen aan alle **gemeenteraadsleden** bezorgd heeft. Het is raadzaam om ruim op voorhand zelf de gemeenteraadsleden (of tenminste alle gemeenteraadsfracties) op de hoogte te brengen en goed te documenteren over je 'voorstel'.

9

Stel voor om je 'voorstel' **vooraan op de agenda** te plaatsen. De gemeente is niet verplicht om het punt in het begin van de gemeenteraadszitting te behandelen, maar zo laat de gemeente wel blijken dat ze de verzuchtingen van haar burgers ernstig neemt.

10

Maak een **heldere, onderbouwde toelichting**. Hou rekening met de tijd waarover je zal beschikken. Doe navraag bij de gemeente hoe het tijdsgebruik geregeld is. Je krijgt bijvoorbeeld een kwartier spreektijd. Houd de toelichting bondig en duidelijk. Lees niet gewoon je verzoekschrift af, dat heeft weinig zin. Formuleer de toelichting gewoon. Ambtelijke taal is absoluut niet nodig. Maak voor jezelf een geschreven tekst of minstens een schema. Lees ook die tekst niet gewoon af. Na je uiteenzetting kan het zijn dat de gemeenteraadsleden nog verdere vragen stellen. Wees voorbereid en informeer naar de manier waarop het debat zal verlopen. Worden deze vragen gegroepeerd behandeld, of moet je er een voor een op ingaan? Krijg je nog een laatste woord na afloop van het debat? Dat alles kan de gemeente zelf invullen.

11

Blijf **de zaak opvolgen**, nadat hij behandeld is geweest. Besluitvormingsprocessen staan of vallen zelden bij één momentopname, zeker als het om complexe dossiers gaat. Als er toezeggingen zijn gedaan, moeten die hardgemaakt worden. Wordt er effectief werk gemaakt van 'bijkomend onderzoek'? Worden de aangekondigde 'werkgroepen' ook echt bijeengeroepen? Is de beloofde informatie daadwerkelijk vrijgegeven? Zijn de nodige kredieten om een voorstel te realiseren op de begroting ingeschreven? Stel je van dit alles op de hoogte.

12

Dring aan, indien de gemeente **in gebreke blijft** bij de uitvoering. Desnoods kan je, als er geen schot in de zaak komt een 'verzoekschrift' indienen. Voor een verzoekschrift moet je geen handtekeningenactie voeren. Het bestuur is wel verplicht om dat op de gemeenteraad te laten behandelen en je moet hier binnen de drie maanden een antwoord op krijgen. Je kan in zo'n verzoekschrift dan verwijzen naar de beloften die gedaan werden bij de behandeling van je oorspronkelijke 'voorstel'. Wie het gevoel heeft dat zijn voorstel niet correct behandeld werd door de lokale overheid, kan een klacht indienen bij de provinciegouverneur.

Om je verzoek extra kracht bij te zetten...

[1] verhoog je draagvlak door aanzienlijk meer handtekeningen te verzamelen dan strikt nodig. Of zoek steun bij andere mensen of groepen. Zo speel je **de macht van het getal** uit.

[2] betrek de (plaatselijke) pers bij het hele gebeuren. Ze kan je helpen de publieke opinie te beïnvloeden. Daarom is het ook van belang om een goede woordvoerder aan te duiden om het voorstel te presenteren. Zo benut je ook **de macht van het woord**.

[3] lever sterke argumenten voor je zaak en vermijd slogans. Politiek gaat over inhoud. Een goede onderbouw, accurate cijfers, recente onderzoeksgegevens zijn allemaal pluspunten om je geloofwaardigheid op te bouwen. Want **kennis is macht**.

[4] bouw je netwerk uit. Gelijk hebben is niet hetzelfde als gelijk krijgen. Spreek voldoende mensen en organisaties aan die je op een lijn kunt krijgen. Houd voeling met de verkozen politici. Dat is **de macht van tactiek en strategie**.

